

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/65/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2318207859
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2318207859.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony D. D., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt Ulica L. XXXX/XX, X., v konaní zastúpenej opatrovníčkou Ing. M. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom ulica D. C. XXXX/X, X., za účasti Okresnej prokuratúry Galanta, o obmedzení spôsobilosti na právne úkony menovanej, o odvolaní D. D. proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 17. mája 2021, č.k. 21Ps/28/2018-417, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom napadnutým odvolaním obmedzil D. D., nar. XX.X.XXXX v spôsobilosti na právne úkony a to tak, že nie je spôsobilá vykonávať tieto právne úkony: udeliť súhlas s poskytovaním psychiatrickej starostlivosti, nakladať s finančnými prostriedkami len do sumy 5,- Eur denne, kandidovať vo voľbách do zastupiteľských orgánov a verejných funkcií a na právne úkony vo vzťahu k súdom, polícii, prokuratúre a iným štátnym orgánom a inštitúciám, orgánom miestnej štátnej správy, orgánom územnej i záujmovej samosprávy, orgánom špecializovanej štátnej správy a nie je schopná samostatne konať a samostatne vystupovať pred týmito orgánmi a inštitúciami (výrok I.), zároveň D. D., nar. XX.X.XXXX v rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony ustanovil za opatrovníčku Ing. M. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom ulica D. C. XXXX/X, X., ktorá je oprávnená a povinná zastupovať menovanú a to v rozsahu právnych úkonov, v ktorých bola menovaná v spôsobilosti na právne úkony obmedzená. Opatrovníčka je povinná najmenej dvakrát ročne k 30.6. a 31.12. podávať správu o opatrovankyni a nakladaní s jej majetkom, po skončení funkcie je povinná predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovankyne (výrok II.). Ďalej súd rozhodol, že trovy dôkazov platí štát (výrok III.) a že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania (výrok IV.). Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že Okresná prokuratúra Galanta doručila dňa 20.11.2018 súdu prvej inštancie podnet na začatie konania o obmedzení spôsobilosti na právne úkony D. D. z dôvodu, že z trestnej veci vedenej Okresnou prokuratúrou Galanta pod sp. zn. 1Prn/828/17/2202 boli získané poznatky o psychiatrickom ochorení D. D. v nadväznosti na závažnosť ktorého možno predpokladať, že nie je spôsobilá na všetky právne úkony a je v záujme menovanej, aby súd začal konať o obmedzení jej spôsobilosti na právne úkony. Z lekárskeho záznamu MUDr. E. H., ktoré boli vyhotovené po psychiatrických kontrolách menovanej a ktoré sama menovaná predložila prokuratúre je zrejmé, že menovaná trpí psychiatrickým ochorením diagnostikovaným lekárom ako diagnóza F 20.0, t.j. schizofréniou, pričom toto ochorenie má vplyv na jej myslenie a konanie. V myslení sa u menovanej prejavujú paranoidné perzekučné a kverulačné bludné produkcie. Menovaná dlhodobo odmieta, že by trpela psychiatrickým ochorením, čo dokumentuje nielen lekársky záznam zo dňa

6.10.2017, ale aj poznámky menovanej, ktoré dopísala do záznamov MUDr. H.. Skutočnosť, že menovaná zrejme nedokáže ovládať svoje konanie dokumentuje aj tá skutočnosť, že už dlhodobo kveruluje, t.j. podáva rôzne podnety, sťažnosti a trestné oznámenia, pričom fakty uvedené v podaniach sú skreslené pravdepodobne práve kverulačnými bludnými produkciami. Ani v jednom prípade, v ktorom orgány činné v trestnom konaní konali na základe podaní menovanej, nebolo zistené žiadne protiprávne konanie osôb, ktoré menovaná uvádzala. Neucelené myšlienky obsiahnuté v podaniach menovanej, ktoré opakovane zasiela tak prokuratúre ako aj Krajskej prokuratúre Trnava a Generálnej prokuratúre SR (k podaniu adresovanému Generálnemu prokurátorovi SR zo dňa 12.11.2017 menovaná pripojila napr. ňou vyhotovený jedálny lístok), len nasvedčujú závažnosti ochorenia menovanej. Okresná prokuratúra preto požiadala, aby súd prvej inštancie začal konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony D. D., v ktorom bude dôsledne preskúmaný jej duševný stav so zameraním na jej spôsobilosť na právne úkony. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 30.11.2018 č.k. 21Ps/28/2018-66 začal ex offo konanie o obmedzení spôsobilosti D. D. na právne úkony. Ustanovil uznesením zo dňa 15.1.2019, č.k. 21Ps/28/2018- 87 Ing. M. Z., za procesnú opatrovníčku, ktorá bude menovanú zastupovať v konaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony. Súd prvej inštancie nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, z odvetvia psychiatria. Zo znaleckého posudku vyplynulo, že D. D. trpí bipolárnou afektívnou poruchou - aktuálne dekompenzovanou pri úplnom svojvoľnom vynechaní medikácie a u menovanej je prítomná aj zmiešaná porucha osobnosti, ide o psychické ochorenie trvalého rázu, odporučil súdu čiastočne obmedziť menovanú na spôsobilosti na právne úkony. V závere uviedol, že menovaná je dlhodobejšie bez užívanej medikácie, s vyústením do vystupňovaných kverulácií, s podstatnými výdajmi na poštové a kancelárske potreby. Vzhľadom na svoj aktuálny duševný stav je len limitovane schopná cieľavedome konať a posúdiť následky svojho konania. Je len limitovane schopná posúdiť zmysel súdneho konania, teda vie, že sa jedná o konanie o spôsobilosti na právne úkony, no podstatu jej prípadného obmedzenia pre prebiehajúcu aktuálne dekompenzovanú duševnú poruchu nebude schopná spracovať a prijať. Osoba, o spôsobilosti ktorej sa koná, D. D., na pojednávaniach uviedla, že nesúhlasí s obmedzením svojej spôsobilosti. Má doklady na to, že z toho, čo ju obviňujú, to nie je pravda. Nie je psychicky chorá a nenavštevuje žiadneho psychológa ani psychiatra, neužíva medikamentóznú psychiatrickú liečbu. V minulosti navštevovala psychiatrickú MUDr. J., trpela neurózou - neurasténiou, nakoľko ju manžel týral. V roku 2013, keď bola na kontrole u MUDr. H., ju oklamali, on do lekárskej správy napísal, že trpí paranoidnou schizofréniou s perzekučnými a kverulačnými bludmi. Mala za to, že to bola falošná správa. Nie je jeho pacientkou, nechodí k nemu, on na ňu berie z dôvery peniaze za fiktívnu starostlivosť. V auguste 2013 bola hospitalizovaná na psychiatrii a to preto, že podala sťažnosť na domov dôchodcov a domov sociálnych služieb ohľadne jej občianskej nespokojnosti a stravy. Na psychiatrii jej dali za jeden aj pol dňa 28 liekov, po ktorých cítila nepokoj od kolien dolu, nemohla chodiť, ani sedieť a ani stáť. MUDr. H. uviedol, že volali z VÚC, aby ju sledovali viacerí psychiatri ohľadom toho, či tá sťažnosť bola výplodom jej chorého mozgu. MUDr. B. ju po návrate z dovolenky pustila domov a predtým jej dala dve injekcie. Keď bola hospitalizovaná v Galante na psychiatrii, schudla tam 6 kg. Od júna 2008 až doposiaľ býva v Domove dôchodcov a domove sociálnych služieb v H.. Všetko si robí sama, chodí k dcéram, stretáva sa s priateľkami, robí si nákupy a perie si. Jej podania smerovali na riaditeľku zariadenia, v ktorom je ubytovaná pani P., sestričku v zariadení pani W. a MUDr. H., ktorí sú dohodnutí proti nej. Keď užívala psychiatrické lieky mala problémy (zápchu, mravenčenie v nohách, nemohla spávať). V domove nemohla spávať, boli sfaľšované doklady, že mala schizofréniu s kverulačnými bludmi. Lieky jej ubližovali a strašne veľa si vytrpela. Verbalizovala, že sú na nej páchané trestné činy ako napr. porušovanie listového tajomstva, nakoľko sú jej otvárané listy. Je psychicky a fyzicky týraná, preto sa obracala na orgány činné v trestnom konaní, ktoré majú chrániť obeť a nie kryť páchatelov trestných činov. Procesná opatrovníčka uviedla, že je dcérou osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná. Nie je so svojou matkou v dennom kontakte, nevie úplne posúdiť jej zdravotný stav. Pani riaditeľka domova je na jej matku vysadená, pričom hovorí, že jej matka vykrikuje. Je v kontakte so sestričkami a pracovníkmi tohto domova, ktorí uvádzajú, že jej matka nie je na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony. Nepobadala žiadne psychické ani psychiatrické problémy. Uviedla, že jej matka aktuálne nenavštevuje psychiatra. Chodí asi 1 krát za mesiac do jej domácnosti alebo do domácnosti jej sestry a to na 1 deň. Nevedela sa vyjadriť k tomu, či je dôvodné obmedziť jej matku na spôsobilosti na právne úkony. Z predložených správ psychiatrom JUDr. E. H. vyplýva, že D. D. bola v jeho psychiatrickej starostlivosti od 29.10.2010 do 6.10.2017. Bola u nej diagnostikovaná paranoidná schizofrénia a neskôr bipolárna afektívna porucha terajšia zmiešaná epizóda (diagnóza F 31.6). Od 16.10.2017 menovaná odmietala navštíviť psychiatrickú ambulanciu MUDr. H., na psychiatrickom oddelení Pinelovej nemocnice Pezinok bola hospitalizovaná od 23.9.2005 do 2.12.2005, od 24.1.2006 do 24.2.2006, od 27.2.2006 do 17.3.2006 a od 3.9.2006 do 30.10.2006 s diagnózami bipolárna afektívna

porucha, historionska porucha osobnosti. Na psychiatrickom oddelení Nemocnice s poliklinikou v Galante bola hospitalizovaná od 19. do 30.8.2013 s diagnózou paranoidná schizofrénia, relaps. V kompenzovanom stave primeranom k diagnóze bola prepustená do ambulantnej starostlivosti. Súd prvej inštancie po takto vykonanom dokazovaní rozsudkom č.k. 21Ps/28/2018-196 zo dňa 5.6.2019 obmedzil D. D. spôsobilosti na právne úkony, ustanovil za opatrovníčku Ing. M. Z.. Na odvolanie osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná, Krajský súd v Trnave uznesením, č.k. 24CoP/64/2019-240 zo dňa 6.11.2019 zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie s povinnosťou súdu prvej inštancie opätovne vec posúdiť, vykonané dokazovanie posúdiť v súlade s ust. § 191 CSP a to so sústredením sa na sporné otázky, ako aj odvolacie argumenty osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná, na tieto odpovedať, a po zvážení všetkých preukázaných okolností daného prípadu vo veci znova rozhodnúť. Súd po vrátení veci nariadil kontrolné znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria a za znalca ustanovil MUDr. Miroslava Čerňana. Z kontrolného znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný pod č. 9/2021 vyplynulo, že menovaná bola znalcom vyšetrená v priestoroch jedálne/spoločenskej miestnosti v I. I. a I. H. H. v H. formou klinického ambulantného vyšetrenia v rozsiahlejšom časovom priestore v rozsahu takmer troch hodín. Vyšetrenie menovaná chápala ako možnosť prezentácie neprítomnej duševnej poruchy s vysvetlením celej genézy krívd, krivého obvinenia, týrania jej osoby. Znalec podčiarkol zreteľný odklon od reality u menovanej v čase vyšetrenia, ktorý je daný v súčasnosti už zrejým perzekučne-paranoidným úsudkom v myslení, prežívaním a prezentovaním obsahovo zvrátených a nevyvrátiteľných myšlienok, ktoré majú systém, sú síce monotematicky stereotypné ale sú skĺbené. Znalec u menovanej zistil perzekučne paranoidnú bludovú príznakovosť s intenzívnou kverulačnou aktivitou. Uviedol, že menovaná trpí bipolárnou afektívnou poruchou - aktívnou v manickom spektre poruchy a kverulačnou paranojou, v ktorej popri nevyvrátiteľných a zvrátených myšlienkových bludných produkciách je kongruentná významná kverulačná aktivita v konaní. Obe duševné poruchy sú trvalé, ide o celoživotné, či doživotné priebehy ako bipolárnej afektívnej poruchy, tak paranoje, kverulačnej formy. Kverulačná paranoja je liečbou ťažko ovplyvniteľná a z tohto aspektu má horšiu prognózu ako bipolárna afektívna porucha, ktorá je liečiteľná lepšie, no tiež je nevyliciteľná. Znalec odporučil obmedziť spôsobilosť menovanej na nasledovné právne úkony:

- udelenie súhlasu s poskytovaním zdravotnej (psychiatrickej) starostlivosti, v záujme dosiahnutia aspoň liečenia duševných porúch, zmiernenie emočného náboja, vnútorného psychického napätia, ktoré predstavuje riziko pre kardiovaskulárny systém a centrálnu nervovú sústavu, v prípade kverulačnej paranoje je dosiahnuteľná tzv. sociálna úzdrava, kedy menovaná poľaví vo svojom kverulačnom konaní, resp. toto konanie môže až odstrániť,
- nakladanie s finančnými prostriedkami limitu na denné použitie do 5,- Eur z dôvodu neúčelného nakladania s financiami v spojitosti s kverulačnou korešpondenciou,
- kandidovať vo voľbách do zastupiteľských orgánov a verejných funkcií.

Znalec uviedol, že menovaná v korešpondenčnej interakcii s orgánmi činnými v trestnom konaní, súdmi, a pod., prípadne inými orgánmi verejnej moci nedokáže posúdiť následky svojho konania. V závere posudku uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so znaleckým posudkom č. 15/2019 znalca MUDr. D. S.. Osoba, o spôsobilosti ktorej sa koná, sa k veci viackrát vyjadřila, počas konania súdu zasielala viacero písaných obsiahlych podaní, v ktorých opakovane uvádzala, že jej nie je jasné, ako ju mohla JUDr. Bégerová, prokurátorka OP Galanta, krivo obviňovať, dovoliť, aby ju krivo obviňovali, ako si mohla dovoliť na ňu podať návrh na pozbavenie na právne úkony. Ako na nej mohol MUDr. H. vykonať podvod na návrh Mgr. P. a zatvoriť ju na psychiatriu do Galanty, s ktorým dňa 20.8.2013 ukončila osobný styk, nechodila na vyšetrenia, napriek tomu jej stále predpisoval lieky. MUDr. H., Mgr. P. a p. W. označila za klamárov, intrigánov a podvodníkov. Mala za to, že na základe jej sťažností sa malo začať konať proti MUDr. H., ale všetci ho kryli. Dodala, že môže podávať trestné oznámenia aj na prezidentku, resp. predsedu vlády, ak budú na nej páchať trestné činy. Uviedla, že MUDr. U. sa dala podplatiť bývalému, že na jej nepravdivé odporúčanie a na základe krivého obvinenia, napísal MUDr. W. do lekárskeho záznamu nesprávnu diagnózu mánio-depresiu a túto potom automaticky opisovali MUDr. X., MUDr. B. a MUDr. C., ktorá bola alkoholička. Konanie prebiehajúce na súde označila za mega podvod 21. storočia, že ju Okresný súd Galanta ako psychicky zdravú pozbavil právnych úkonov. Všetci prokurátori Okresnej prokuratúry Galanta kryli všetky trestné činy na nej páchané, páchatelov trestných činov nestíhali a ju ako obeť trestných činov nechránili, navyše sa jej pomstili. Akoby nestačilo, že bola dlhodobo týraná Mgr. P., p. W. a MUDr. H., musel sa k nim pridať aj podvodník MUDr. S., aby ich kryl tak, ako ich kryli orgány činné v trestnom konaní. Ak by boli jej sťažnosti riadne prešetrené, napísala by ich iba zopár a neminula by významnú finančnú hotovosť. Minula však iba svoje čestne zarobené peniaze. Nedostávala peniaze za falošné znalecké posudky, ani za krivé výpovede na súdoch tak, ako

MUDr. S.. Peniaze minula na kancelárske potreby, na rozmnožovanie a na poštovné. Odporučila, aby sa na psychiatrii liečili samotní psychiatri a to MUDr. S. a MUDr. H.. Mala za to, že každý rozsudok, v ktorom by ona ako duševne zdravá osoba bola obmedzená na spôsobilosti na právne úkony, by bol nesprávny, nespravodlivý. Nebol by v súlade s právom Európskej únie. Veď ani duševne chorého človeka nemožno obmedziť v právnych úkonoch ak nie je nebezpečný pre seba a svoje okolie. Uviedla, že odmieta ísť na vyšetrenie k akémukoľvek psychiatrovi, lebo duševne zdraví ľudia nemajú u psychiatrov čo hľadať. Pôjde jedine vtedy, ak pôjdu všetci obyvatelia Slovenska, ale nevedela na základe akého zákona. Postupne rozsiahle a opakujúce sa písomné podania osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná naberali útočný, agresívny a výhražný obsah vo vzťahu k zákonnej sudkyňi, prokurátorkám JUDr. Bégerovej, JUDr. Hozovej a k psychiatrovi MUDr. S.. Vo vzťahu k zákonnej sudkyňi sa vyjadřila, že klame, keď tvrdila, že ju viackrát upozornila, aby svedkom kládla otázky súvisiace s vecou. Takisto prokurátorka JUDr. Hozová klame. Verbalizovala, že prokuratúra v Galante a spolu so súdom na nej robia podvody a krivo ju obviňujú a zneužívajú proti nej psychiatriu. Zákonná sudkyňa, prokurátorky, psychiatri MUDr. S. a MUDr. H. ju psychicky týrajú, čo sa u nej prejavilo aj fyzicky, lebo jej opuchli nohy, má ich zapálené, má vysoký krvný tlak, bolesti celého tela, narušený spánok. Mala za to, že všetky menované osoby treba obmedziť na spôsobilosti na právne úkony. Týmto osobám zároveň popriala, aby im na dvere zaklopala NAKA a aby všetkých odviezli na Špeciálnu prokuratúru k jej obľúbencovi JUDr. J. a aby on všetkých poslal tam, kam všetci patria, teda ku kolegom, ktorí sa spreneverili funkcii. Ďalej uviedla, že zákonná sudkyňa a prokurátorky ju dva roky týrali, porušovali všetky zákony, jej ľudské práva. Zákonnej sudkyňi vyčítala, že ju posadila na lavicu obžalovaných a dodala, že mala byť riešená na Súdnej rade a vyzlečená z talára, že je nehodná svojej funkcie a že robí sudcom hanbu. Takisto dve prokurátorky robia čestným a zodpovedným prokurátorom hanbu. Poukázala na desatoro Božích prikázaní a tiež na výrok p. D., že ľudia ktorí páchajú zločiny a ľudia, ktorí ich kryjú, sú rovnako pochybní. Podľa jej názoru by si tieto slová mali zapísať všetci z kontrolných orgánov, ktorí v jej prípade kryjú trestné činy, teda Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou Trnava, Bratislava, Slovenská lekárska komora, poisťovňa Dôvera a tiež Ministerstvo spravodlivosti, lebo tam ľavá ruka nevie, čo robí pravá. MUDr. S. mal dostať najvyššiu pokutu a za jeho podvody mal byť vyškrtnutý zo zoznamu znalcov. Posudzovaná uviedla, že v kontrolnom znaleckom posudku sú všetko krivé obvinenia, klamstvá, proti ktorým má právo sa brániť. Boli na nej páchané trestné činy a má právo sa pred nimi brániť. Vylúčila, že by bola duševne chorá. Procesná opatrovníčka uviedla, že kontrolný znalecký posudok si prečítala, ale nakoľko nemá lekárske vzdelanie, nevie sa k posudku nijako vyjadriť. Čo sa týka postoja jej matky, ktorá tvrdí, že znalecký posudok je klamlivý uviedla, že znalec je lekár, tak asi niečo na matke videl. Uviedla, že s ustanovením za opatrovníka svojej matke v prípade, ak by ju súd obmedzil spôsobilosti na právne úkony súhlasí. Zástupkyňa Okresnej prokuratúry Galanta uviedla, že vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že osoba, o spôsobilosti ktorej súd koná, trpí trvalými duševnými poruchami, ktorých dôsledky sa v súčasnosti prejavujú v konkrétnych oblastiach života pani D. a negatívne ovplyvňujú jej konanie. Odmieta akúkoľvek liečbu svojho duševného ochorenia, ktoré sa začalo markantne prejavovať, a to nie len nekritickým postojom k ochoreniu, ale zároveň sa jej ochorenie prejavuje aj vystupňovanými kveruláčnymi aktivitami. Navrhla, aby súd obmedzil menovanú spôsobilosti na právne úkony, a to v nevyhnutnom rozsahu, vo vzťahu k udeľovaniu súhlasu s poskytovaním psychiatrickej starostlivosti, tiež samostatne konať vo vzťahu k súdom, prokuratúre, policajným, štátnym orgánom, alebo orgánom verejnej moci. Súd vypočul ako svedkyňa Mgr. I. U., ktorá v období od 01.02.2018 do 31.08.2018 bola hlavnou sestrou a manažérkou zdravotného úseku v Domove dôchodcov a domove sociálnych služieb v H.. Menovaná k nej do kancelárie chodievala často a hovorila jej, čo sa jej nepáči. Situácia v zariadení sa hrotila. Boli tam veľmi zlé vzťahy, zo strany riaditeľky P.. Všetko, čo navrhla menovaná, bolo zo strany riaditeľky apriori zamietnuté, napr. zmeny v stravovaní. Zásielky doručované menovanej niesli známky poškodenia, boli otvorené a znovu zatvorené, čo sa stávalo, aj vtedy, keď si menovaná chodila pre zásielky na poštu. Do zariadenia chodieval MUDr. H., psychiater, ktorý evidoval menovanú na sedeniach, hoci tam nebola. Z jej pohľadu menovaná nevykazovala známky demencie alebo dezorientácie. Potvrdila, že menovaná zasielala nadmerné množstvo písomností. Zo strany zamestnancov, personálu a opatrovateliek boli na menovanú smerované nemiestne a posmešné poznámky. Potvrdila, že menovaná odmietala užívať psychiatrickú medikamentóznú liečbu. Svedkyňa Mgr. D. B., ktorá je od októbra 2019 riaditeľkou I. sociálnych služieb a domova dôchodcov v H., uviedla, že odkedy je riaditeľkou, s menovanou nebol žiaden problém alebo konflikt. Z jej pohľadu si nemyslela, že by mala byť menovaná zbavená svojprávosti. Menovaná nie je nezvládnuteľnou osobou a nie je agresívna. Voči osočovaniu sa bráni zvýšeným hlasom. Správa sa bežne, tak ako ostatní klienti. Ako bývalá novinárka má prehľad a schopnosť sa súvisle vyjadrovať. V zariadení bola menovaná zapísaná ako konfliktný človek. Menovaná nenavštevuje psychiatra, lebo nechce. Diagnózu uvedenú v správe

zo zariadenia, bipolárna afektívna proucha, ktorú ako riaditeľka podpísala nespochybnuje, ale keďže nie je lekár, nevie posúdiť, či je táto diagnóza správna. Svedkyňa Mgr. L. O., ktorá pracovala v domove dôchodcov od júna 2017 ako externý manažér, živnostník do mája 2019, potvrdila, že hneď po jej nástupe do zariadenia, ju bývalá riaditeľka p. P. upozornila na osobu, o spôsobilosti ktorej sa koná, že je konfliktná a píše sťažnosti a vymýšľa si. Menovanú umiestnili do psychiatrickej liečebne. Menovaná potom písala na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a sťažovala sa. Tú diagnózu, čo určil MUDr. H., schizofréniu, mu Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zamietol s tým, že nebola správna. MUDr. H. sa vyjadril, že chce mať s menovanou pokoj. On ju však aj naďalej evidoval ako pacientku a predpisoval jej lieky. Netvrdila, že MUDr. H. bol zlý psychiater, ale klientom sa nevenoval tak ako mal. Sama začala riešiť sťažnosti menovanej, ktoré písala v prevažnej miere na bývalú riaditeľku P., bývalú hlavnú staničnú sestru W., na MUDr. H. a na G., vedúcu jedálne. Menovaná veľa kričala, aj sa tam hádala, čo bolo využívané na to, aby sa tam volala polícia. Poštové zásielky, ktoré chodili menovanej boli otvárané a znovu zalepené, čo bolo viditeľné. Dcéry menovanej mali záujem riešiť situáciu s vtedajším vedením zariadenia, ale neúspešne. Sťažnosti menovanej neboli riadne prešetrené. Situácia v zariadení bola veľmi zlá, boli tam nedostatky v stravovaní a ošetrovateľská a opatrovateľská starostlivosť nebola poskytovaná klientom riadne. S menovanou mala dobrý vzťah. Mávala zo začiatku návaly hnevu, ale naučila sa to zvládať. Nemala žiadne afektívne poruchy. Na ďalšom pojednávaní ale uviedla, že vykazovala známky afektívneho správania, ale nebolo to nad rámec niečoho, čo tam robilo ďalších 20 klientov. Neužívala žiadnu medikamentóznú psychiatrickú liečbu. Zo správy I. I. v H. zo dňa 17.3.2020 vyplynulo, že menovaná je od 19.6.2008 klientkou ich zariadenia. Stupeň odkázanosti na sociálnu službu je IV. Bola umiestnená do zariadenia z dôvodu, že sa o seba nedokázala postarať, trpela samotou. Momentálne sa správa k personálu primerane. Nemala konflikty s personálom, ani s klientmi. Je mobilná a samostatná, s financiami hospodári sama, bez potreby ich zasahovania. Zapája sa do denných aktivít v zariadení a do kultúrnych programov. Právne súd prvej inštancie vec posúdil podľa § 10, § 27 OZ, podľa § 231, § 240 ods. 3, § 243, § 250 ods. 1, § 251 ods. 1 CMP. Vykonaným dokazovaním zistil, že osoba, o spôsobilosti ktorej sa koná, bola invalidizovaná v roku 2004 v dôsledku duševného ochorenia bipolárnej afektívnej poruchy (tzv. maniodepresia), pričom menovaná vtedy nenamietala voči stanovenej duševnej chorobe. Od 19.6.2008 je menovaná klientkou I. dôchodcov v H.. Bola prijatá na základe svojej žiadosti, lebo sa o seba nedokázala postarať a trpela samotou. Pri nástupe do tohto zariadenia psychiatricka MUDr. U. B. stanovila menovanej diagnózu - bipolárna afektívna porucha. Keď bola riaditeľkou tohto zariadenia Mgr. P., bola situácia v zariadení vyhrotená, napätá, panovali tam veľmi zlé medziľudské vzťahy. Menovaná bola zapísaná ako konfliktná osoba, čo potvrdili svedkyne Mgr. U. a Mgr. O. na pojednávaniach. K týmto svedkyniam mala posudzovaná dôveru a u oboch hľadala pochopenie. Obe ju vnímali tak, že nevykazovala známky demencie alebo dezorientácie, resp. vykazovala známky afektívneho správania, ale nebolo to nad rámec niečoho, čo tam robili ďalší klienti. Nevedeli sa vyjadriť k tomu, či menovaná trpela nejakým psychiatrickým ochorením. Potvrdili, že menovaná zasielala nadmerné množstvo písomností. Po nástupe novej riaditeľky do zariadenia, čo bolo v októbri 2019, sa situácia v zariadení upokojila. Menovaná sa správa k personálu primerane, nemá konflikty ani s klientmi. Pokiaľ príde k výmene názorov, problém sa vyjasní a vysvetlí. Na izbe je sama, je mobilná a samostatná, s finančnými prostriedkami hospodári samostatne.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že menovaná trpí duševnými poruchami, a to bipolárnou afektívnou poruchou - aktívnou v manickom spektre poruchy a kverulačnou paranojou, v ktorej popri nevyvrátiteľných a zvrátených myšlienkových bludných produkciách je prítomná významná kverulačná aktivita v konaní. To, že menovaná trpí trvalými duševnými poruchami, má súd za preukázané znaleckým posudkom i kontrolným znaleckým posudkom, na ktorých záveroch znalci zotrvali aj na pojednávaniach, ako aj lekáorskými správami, ktoré sú uvedené v znaleckom posudku a niektoré z nich sú aj súčasťou spisu, z ktorých vyplýva, že D. D. bola bipolárna afektívna porucha diagnostikovaná už v roku 2004, kedy bola menovaná invalidizovaná. Kverulačná forma paranoje je zväčša vyprovokovaná reálnou udalosťou v živote chorého človeka, ktorá ho dostane do nezastaviteľného kolotoča, bludného spracovania reality. Paranoji kverulačnej forme predchádza paranoidný vývoj, ktorý začína tzv. „aha“ zážitkom a prechádza do zreteľne vytvorenej duševnej poruchy. U menovanej mohol byť takýmto zážitkom zrejme rok 2013, kedy bola hospitalizovaná na psychiatrii proti jej vôli, ktorý menovaná so živými spomienkami popisuje aj dnes. Menovaná je nekritická k svojmu ochoreniu a je presvedčená o tom, že nie je duševne chorá, nemá duševnú poruchu. Typickým prejavom tejto duševnej poruchy je zväčšovanie okruhu nepriateľov, ktorí chcú pacientovi ublížiť. Medzi nich často počíta i psychiatrov a zdravotnícky personál. Paranoja kverulačného typu sa u menovanej vyvinula postupne na pozadí jej dlhodobej nekritickosti k ochoreniu bipolárnej afektívnej poruchy. Súd v súvislosti s uvedeným poukázal aj na desiatky strán podaní, ktoré podávala menovaná a ktoré

predkladala aj do tohto konania. Témy v predmetných podaniach sa často krát opakovali, týkali sa najmä toho, že nie je psychicky chorá, že bola krivo obvinená MUDr. H. i MUDr. S. z psychických ochorení, že boli na nej páchané trestné činy Mgr. P., p. W. a MUDr. H., že je týraná v súvislosti s týmto konaním. Neskôr sa v týchto podaniach začali objavovať výhražné, heteroagresívne prvky, útoky i na zákonnú sudkyňu, okresné prokurátorky, psychiatra, predchádzajúceho znalca, s rozšíreným, prehĺbením obzvlášť po vrátení veci Krajským súdom v Trnave s výsmešným, agresívnym podaním. Tieto jej podania boli veľmi obsiahle, avšak nezrozumiteľné a bezobsažné. Vzhľadom na uvedené, sa súd plne stotožnil s konštatovaním znalca MUDr. Čerňana, ktorý uviedol, že u menovanej je prítomný odklon od reality, ktorý je daný zrejým paranoidne - perzekučným úsudkom v myslení, prežívaním a prezentovaním obsahovo zvrátených a nevyvrátiteľných myšlienok. Súd zistil, že menovaná absolútne vylučuje, že by trpela duševnými poruchami, s odmietaním návštevy psychiatra a medikamentózne psychiatickej liečby. Chýbala jej kritickosť a nahliadanie na znalcami i ďalšími psychiatrami zistenými duševnými poruchami s pocitom anozognózie (absentovaním pocitu - prežívania chorobnosti). Dlhodobá absencia medikamentózne liečby u menovanej má vplyv na jej konanie a správanie, ktoré vyúsťuje do vystupňovaných kverulácií. Súd mal za preukázané, že duševné poruchy, ktorými trpí, ktoré nie sú prechodné, majú negatívny dopad na jej postavenie v právnych i spoločenských vzťahoch. Boli preukázané okolnosti, ktoré sú takej intenzity, že naplňajú hmotnoprávne predpoklady pre zásah do spôsobilosti menovanej, keďže nie je možné použiť menej represívne prostriedky, súd preto obmedzil menovanú D. D. na právne úkony a to udeliť súhlas s poskytovaním psychiatickej starostlivosti, kde práve z dôvodu existencie duševných porúch, vplyvom ktorých odmieta návštevu psychiatra a užívanie psychiatickej medikamentózne liečby, ktorá by mohla výrazným spôsobom prispieť k zlepšeniu jej psychického a následne aj fyzického stavu. Je k svojim psychickým poruchám absolútne nekritická, popiera ich, s vylúčením akejkoľvek medikácie. Svoje duševné ochorenia si nevedomuje. Odklonom od reality chápe medicínsky indikovaný postup liečby jej duševných porúch ako akt krivého obvinenia a násilia páchanom na jej osobe. V prípade kverulačnej paranoje je liečbou dosiahnuteľná tzv. sociálna úzdrava, kedy poľaví vo svojom kverulačnom konaní, resp. toto konanie môže až odstrániť. V prípade liečby bipolárnej afektívnej poruchy by stav menovanej mohol pozitívne ovplyvniť a bolo by možné dosiahnuť také zlepšenie jej stavu, v ktorom by fungovala bez zásadných porúch koncentrácie pozornosti. Liečenie menovanej by zmiernilo negatívne prejavy v jej fyzickom zdravotnom stave, zmiernil by sa emočný náboj, vnútorné psychické napätie, ktoré predstavuje riziko pre kardiovaskulárny systém a centrálnu nervovú sústavu. Ďalej súd obmedzil menovanú na právne úkony a to nakladanie s finančnými prostriedkami a to len do sumy 5 Eur denne z dôvodu, že menovaná nie je schopná nakladať sumou prevyšujúcou 5 Eur denne vzhľadom na prítomnosť duševných porúch. Hodnotu peňazí si síce uvedomuje, avšak účel ich využitia môže byť nadradený pohnútkam správania, ktoré sú založené na chorobnom úsudku. Úsudok menovanej je patologicky zmenený. Nie je vylúčené neúčelné nakladanie menovanej s financiami v spojitosti s kverulačnou korešpondenciou, keď kverulačná aktivita bola badateľná aj v predmetnom konaní. Menovaná sama priznala, že v súvislosti s písaním množstva sťažností minula významnú finančnú hotovosť. Tento limit súd určil s prihliadnutím na to, že menovaná chodíva na nákupy do potravín (do Lidla), pričom suma 5,- Eur denne bude jej postačovať na vykrytie bežných nákupov, pri ktorých si zvykne kúpiť rybičky v rajčine, jahody alebo jablká. Ďalej súd obmedzil menovanú na právny úkon kandidovanie vo voľbách do zastupiteľských orgánov a verejných funkcií a z dôvodu, že kognitívne funkcie menovanej sú prekryté centrovaním pozornosti na perzekučne - paranoidné bludné prežívanie so zvýšením sebavedomím. Navyše menovaná má chorobne zmenenú úsudkovú schopnosť, čo vylučuje jej spôsobilosť v rozsahu pasívneho volebného práva. A napokon obmedzil súd menovanú aj na právne úkony vo vzťahu k súdom, polícii, prokuratúre a iným štátnym orgánom a inštitúciám, orgánom miestnej štátnej správy, orgánom územnej i záujmovej samosprávy, orgánom špecializovanej štátnej správy s tým, že nie je schopná samostatne konať a samostatne vystupovať pred týmito orgánmi a inštitúciami a to najmä z dôvodu jej zreteľného odklonu od reality vplyvom duševných porúch, ktorými menovaná trpí. Trpí paranoidnými bludmi, ktoré sú chorobným vystupňovaním vzťahovosti. U menovanej je prítomná porucha kritickosti a absencia náhľadu chorobnosti, čo menovanú dlhé roky nabádalo k odmietaniu jestvovania svojej choroby, ktoré premietala do vzťahu so zdravotníckym personálom. Postupné posilňovania chorobne podmieneného presvedčenia viedlo menovanú k bohatej, obsiahlej korešpondencii s obsahom sťažností, ktoré smerovala na rôzne inštitúcie, v ktorých sa menovaná opakovane, monotónne domáhala presadenia svojho presvedčenia, že nie je duševne chorá, že netrpí duševným ochorením, ktoré bolo útočne na jej osobu stanovené. Korešpondencia už exkaluje do osobných útokov a vyhrážok s heteroagresívnymi prvkami vo vzťahu k zákonnej sudkyňi, prokurátorkám, znalcom a psychiatrom. Uvedené osoby označuje ako klamárov, podvodníkov, intrigánov a tyranov. V korešpondencii sa vyhráža a odvoláva sa na možný

postih pre závažnú trestnú činnosť, o ktorej si myslí, že je na nej páchaná. Menovaná nedokáže posúdiť následky svojho konania, pre chorobne zmenený úsudok si nedokáže uvedomiť dosah svojich heteroagresívnych tvrdení, vyhrážok v korešpondencii. Eskalovanie týchto podaní a už ten vyhrcojúci sa útočný charakter je dôsledkom neliečenia chronických ochorení menovanej. K námietke menovanej, že má právo rozhodovať o svojej zdravotnej psychiatrickej starostlivosti súd uviedol, že sa stotožnil s vyjadrením MUDr. S., že v rovine ľudských práv má človek právo odmietnuť zdravotnú starostlivosť, s ktorou nesúhlasí a toto právo, teda vyjadrenie slobodnej vôle, nesmie byť pod vplyvom duševnej poruchy, lebo v takom prípade toto právo vyjadriť sa alebo odmietnuť poskytovanie zdravotnej starostlivosti nie je slobodné a vychádzajúce z vôle dotyčného človeka. K námietke v súvislosti s poukázaním menovanej na nález Ústavného súdu SR, sp.zn. I. ÚS 313/12 a na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva v konaní o sťažnosti pána Salontaji - Drobnjaka proti Srbsku súd uviedol, že pri obmedzovaní spôsobilosti na právne úkony menovanej vzal do úvahy ústavný rozmer obmedzovania spôsobilosti na právne úkony, ktorým je predovšetkým rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti človeka. V medziach ústavného významu práv človeka sa pri obmedzení ex constitutione primárne sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb. Predpokladom obmedzenia spôsobilosti je preukázanie skutočnosti, že zistený dôvod vylučuje schopnosť človeka uskutočňovať konkrétne právne úkony. V závere súd dodal, že nález Ústavného súdu bol vydaný v čase právnej úpravy, ktorá umožňovala nielen obmedzenie, ale aj úplné pozbavenie spôsobilosti na právne úkony a reflektoval práve na situáciu, kedy bol sťažovateľ rozhodnutím všeobecného súdu úplne zbavený spôsobilosti na právne úkony, čo nie je prípad menovanej. Menovaná bola osobne prítomná na všetkých pojednávaniach. Mala možnosť sa opakovanne vyjadriť k prejednávanej veci, k znaleckým posudkom, ako aj k ostatným dôkazným prostriedkom, čo aj využila a v predmetnom konaní ju zastupovala procesná opatrovníčka, ktorá je jej dcérou. Ďalej súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 248 ods. 1, 2, § 272, § 274 ods. 1, 2, § 275, § 276, § 277 ods. 1, 2 CMP. Keďže súd obmedzil spôsobilosť na právne úkony menovanej, bolo potrebné tejto osobe v rozsahu tohto obmedzenia ustanoviť opatrovníka. Súd ustanovil dcéru menovanej Ing. M. Z., nar. XX.X.XXXX, ktorá s ustanovením za opatrovníka súhlasila a ktorá je zároveň aj spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu a je bezúhonná. Menovaná má vo vzťahu k svojej dcére, ktorá bola ustanovená za jej opatrovníka, dôveru a má v nej oporu. Súd ak mal za to, že ustanovený opatrovník bude svoje povinnosti a práva z tejto funkcie vykonávať v záujme menovanej. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom určenej lehote podala odvolanie osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, D. D.. Uviedla, že s rozsudkom nesúhlasí v plnom rozsahu, lebo bol vynesený iba na základe krivých obvinení. Súd bol vykonštruovaný, podnet na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony bol podaný na základe falošných lekárskejších správ MUDr. H. z obdobia, keď s ním nebola v osobnom kontakte, nebola jeho pacientkou. Prokurátorka JUDr. Bégerová mala okrem iného k dispozícii listy z Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou Trnava z roku 2014, ktoré vyvracajú diagnózu, z ktorej ju krivo obvinila a sú dôkazom, že podnet bol neopodstatnený. Rozsudok je aj v rozpore s platným právom SR. Na súdnom pojednávaní dňa 17.5.2021 neboli do zápisnice zapísané jej nasledovné výpovede: 1. pán doktor, robíte si z Hipokratovej prísahy trhací kalendár, 2. pán doktor, ste klamár a zrejme preto od vás odchádzajú pacienti, 3. duševné choroby, z ktorých som krivo obviňovaná sú psychózy, ktoré sa získavajú na základe dedičných predispozícií a keďže v jej rodine psychózami ani inými duševnými chorobami nikto nikdy netrpel, nemohla zdediť predispozície a nemôže mať psychózy. Táto výpoveď v zápisnici chýba. Je veľmi dôležitá a je z nej zrejmé, ako je roky krivo obviňovaná. Na pojednávaní sudkyňa nedovolila jej dcére napiť sa vody, keď uviedla, že: pani Z., v súdnej miestnosti sa nepije ani voda, ani alkohol, ani nič iné, keď sa chcete napiť vody, choďte sa napiť za dvere na chodbu. Dcéra mala migrénu možno z toho, že takmer 4 hodiny musela počúvať krivé obvinenia na svoju matku. V prípade migrény musí byť človek v tichu a pokoji. V televíznej relácii Súdna sieň má každý na stole pred sebou pohár vody, zrejme na oklamanie občanov. S nami je v súdnej miestnosti počas celého súdneho procesu zaobchádzané ako so zločincami, s vrahmi, vrátane druhej dcéry aj svedkýň. Bez príčin vyhrážky 500 euróvymi pokutami, smiech aj grimasy. Po jej listoch na súd zo dňa 11.10.2020 a 24.12.2020, v ktorých opísala pravdu, ktoré písala v bolestiach, prišli od sudkyne 17.5.2021 reakcie, že je agresívna, čím chce zakryť podvody, ktoré na nej robia, krivé obvinenia a krivé výpovede súdnych znalcov. MUDr. Čerňan ju vzápätí tiež krivo obvinil z agresivity a pripísal to jej duševným chorobám, ktoré neexistujú. Neustále ju zatvárajú na psychiatriu, za pravdu je nevyhovujúca, nepohodlná, bolo treba ju zdiskretizovať, izolovať a obmedziť v spôsobilosti na právne úkony za každú cenu. Oni môžu bez trestne všetko, nevinní ľudia musia trpieť. Dňa 17.5.2021 prišiel MUDr. Čerňan neskoro na pojednávanie, bol nervózny, nevedel odpovedať na jej otázku, vrtel sa, pozeral do plafónu a

nazeral do znaleckého posudku, aby náhodou pri výpovedi neklamal inak, ako v posudku. Bol si vedomý toho, že prisahu nedodržel. Za krivú výpoveď mu však veľmi srdečne až nápadne ďakovala sudkyňa JUDr. Srnková, aj prokurátorka Mgr. Hozová. Súd v jej prípade plnil úplne iné účely než tie, na ktoré sú sudy určené, aj porušoval jej ľudské práva. K obmedzeniu spôsobilosti udeliť súhlas s poskytovaním zdravotnej psychiatrickej starostlivosti poukázala na zákon č. 576/2004 Z.z. jeho § 4, § 6 ods. 9. Uviedla, že zároveň platí, že nikto nemôže byť liečený proti svojej vôli, keď túto svoju vôľu vie adekvátne prejavíť. Nie je preto zrejmé, aké pohnútky súd viedli k tomu, že obmedzil nad jeho zákonné kompetencie jej právo rozhodovať o jej zdravotnej psychiatrickej starostlivosti. Toto obmedzenie považuje za absurdné, ktoré ju ponižuje. Tu niet žiadneho priestoru na žiadne rozhodovanie súdu v súvislosti s obmedzením právnej spôsobilosti fyzickej osoby. K obmedzeniu nakladať s finančnými prostriedkami uviedla, že súd neodôvodnil toto obmedzenie. To, že míňa peniaze na kancelárske potreby a poštovné, nie je argumentom. Míňa svoje peniaze, neohrozuje tým svoju finančnú samostatnosť. K týmto výdavkom by nedošlo, keby prokuratúra zákonným spôsobom vybavila jej skoršie podania a keby nekryla trestné činy a nezametala ich pod koberec. K obmedzeniu spôsobilosti kandidovaním vo voľbách do zastupiteľských orgánov a verejných funkcií uviedla, že nikdy sa neuchádzala o žiadnu volenú funkciu do zastupiteľských orgánov. Obmedzenie v tomto prípade platí a to i všeobecne, nie je možné do budúcnosti pre prípad, že nejaká situácia nastane a možno nenastane. K obmedzeniu k spôsobilosti na právne úkony vo vzťahu k súdom, polícii, prokuratúre a iným štátnym orgánom poukázala na Európsky súd pre ľudské práva, konanie o sťažnosti pána Salontaji - Drobnjaka proti Srbsku, kde bolo skonštatované, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa na rešpektovanie súkromného života v rozpore s článkom 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Je teda zrejmé, že výrok rozsudku je nesprávny a nie je v súlade s právom Európskej únie ako i slovenským právnym poriadkom, keďže je dohovorom viazaný. Súd nedostatočne zistil skutkový stav. Nebolo jej umožnené položiť jej svedkyňi Mgr. O. všetky pripravené otázky. Asi po 11. otázke jej sudkyňa povedala, že môže položiť ešte 2, 3 lebo to nestihnú. Dovoliť jej položiť 15 otázok, no vzápätí dovolila prokurátorke Hozovej položiť 41 otázok. Prokurátorka mala námietky pri jej niektorých otázkach, že nesúvisia s predmetnou záležitosťou, hoci boli o falošných lekárskejších správach a iných dôležitých veciach. Sudkyňa sa pred vynesení rozsudku vyjadрила, že nemôže brať do úvahy výpovede svedkov, lebo nemajú medicínske vzdelanie. Nebrala do úvahy ani jej výpovede, že musí brať do úvahy znalecké dokazovanie súdnych znalcov. Tu poukázala na nález Ústavného súdu SR, z ktorého jednoznačne možno vyvodíť záver, že i tu súd pochybil. Jedná sa o nález Ústavného súdu SR zo dňa 28.11.2012 sp.zn. I. ÚS 313/2012, v ktorom sa uvádza, že sudy by nemali nekriticky pristupovať k znaleckým posudkom a mechanicky preberať ich závery, mali by vychádzať najmä z vylúčeného dotknutého človeka a vykonať aj ďalšie dôkazy smerujúce k posúdeniu jeho rozmanitých sociálnych a právnych vzťahov. Ako je teda možné, že bola ona ako duševne zdravá osoba už po druhýkrát obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, aj keď na to neexistuje ani žiadny iný dôvod. Súd pred vynesení rozsudku nebral do úvahy ani výroky súdneho znalca MUDr. S., ktorý je po vyšetrení povedal: prevládajú vo vás iba emócie, ktoré vyplývajú z toho, ako v zariadení s vami zaobchádzajú a nie je také ľahké niekoho pozbaviť svojprávnosti, vo vašom prípade to určite nehrozí. Záujem na to, aby bola obmedzená na spôsobilosti na právne úkony, mala jej tyranka Mgr. D. P., ktorá si tým chcela zabezpečiť beztrestnosť spolu so svojimi prísluhovačmi, medzi ktorých patrila aj MUDr. H.. Povedala jej, že už voči nej podniká kroky so svojimi známymi právnikmi a prokurátormi a uvidí, čoho je schopná a už nič nezmože. Vzhľadom k uvedenému žiada, aby odvolací súd rozhodol o odvolaní tak, že rozsudok súdu zruší a konanie zastaví. Ak rozsudok zrušený nebude, bude nútená obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva. Podaním zo dňa 28.5.2021 D. D. doplnila svoje odvolanie voči rozsudku, v ktorom uviedla skutočnosti uvedené v rozsudku ohľadne lekárskejších záznamov MUDr. H. a skutočnosti z nich vyplývajúce sú krivé obvinenia a následne je celý rozsudok plný krivých obvinení jej osoby. Zámerne sa nepíše, že z lekárskejších záznamov z obdobia od 5.5.2017 do 6.10.2017 kedy nebola pacientom MUDr. H., nechodila k nemu na žiadne psychiatrické kontroly, pretože od 1.9.2013 po podvode, ktorý na nej vykonal a keď mu hrozila zo SLJL strata licencie a 500 euróva pokuta, s ním nebola v osobnom kontakte, nebola jeho pacientkou. Sťažovala sa na toto Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý jej listom zo dňa 3.9.2014 odpovedal, že jej sťažnosť je opodstatnená, nemá teda táto diagnóza určená MUDr. H. opodstatnenie a bola zmiatnutá. MUDr. H. zneužíval jej osobné údaje na svoje obohatenie od 1.9.2013 do 6.10.2017. Na základe falošnej diagnózy bola dotiahnutá na súd, aby bola počas súdneho procesu krivo obvinená z inej diagnózy a to za pomoci súdnych znalcov. Dovolí si na základe slov Mgr. P. povedať, že to bol rozsudok na objednávku, o čom svedčí celý priebeh súdneho procesu, kde pravda a spravodlivosť nemali miesta. V rozsudku sa ďalej píše, že MUDr. S. ju vyšetril osobne ambulantne 26.3.2019, zámerne sa však nepíše výsledok vyšetrenia, lebo je v rozpore so znaleckým posudkom, v ktorom ju krivo obvinil z diagnózy bipolárna afektívna porucha. Ďalej sa píše,

že odmietala navštevovať psychiatrickú ambulanciu MUDr. H.. Tento podvodník, ktorý ju trovil liekmi, sa ani jedenkrát neopovážal ju k nemu po podvode, ktorý na nej vykonal, volať. Schovával sa pred ňou, nie je tiež pravdou, že by MUDr. Čerňanovi pri vyšetrení uviedla, že trpela bipolárnou a afektívnou poruchou v roku 2004. Prečo by si mala priznávať chorobu, ktorou nikdy v živote netrpela, ani netrpí. Táto nesprávna diagnóza jej bola určená na základe nepravdivého odporúčania psychiatricky. Nepočul žiadne bludy, ani žiadne nevidel napísané. Je preto nepochopiteľné o akých bludoch a manických príznakoch píše MUDr. Čerňan v súvislosti s jej osobou. Súd zámerne vynechal výpoveď Mgr. B. zo dňa 8.6.2020, kde o nej vypovedala: nevymyká sa nejakému normálu alebo že by ona robila konflikty, správa sa bežne tak, ako ostatní klienti. Svedkyni však bolo neustále vstupované do výsluchu, boli jej kladené navádzajúce otázky. Z Mgr. B. sa smiali a sudkyňa na ňu robila grimasy. Listy, ktoré píše, sú vždy zrozumiteľné, nerozumie im iba ten, kto im nechce rozumieť, aby kryl všetko, čo je v nich napísané. Ako môže byť pravda bezobsažná. Aj podľa listov múdry človek usúdi, že ich nemôže písať duševne chorý človek. V rozsudku sa píše, že mala možnosť sa opakovane vyjadriť k prejednávanej veci, k posudkom, ako aj ostatným dôkazom. Na súde však nemohla takmer nič. Keď sa prihlásila o slovo, chcela niečo povedať, sudkyňa jej povedala, že nemôže. Dokonca jej povedala : pani D., sudkyňa vedie súd, nie vy. V rozsudku sa nenachádza výpoveď O., že kontrola našla v DD a DSS viaceré nedostatky a uložila zariadeniu viacero opatrení, čo je dôkaz, že o DD a DSS H. písala pravdu a nie bludy. Kvôli falošným správam MUDr. H. sa ako nevinná, duševne zdravá osoba ocitla na súde, ktorý ju dvakrát obmedzil v spôsobilosti na právne úkony. Od 1.9.2013 nie je pacientkou MUDr. H.. Ako je teda možné, že z tohto obdobia existujú lekárske správy na jej meno, dokonca s diagnózou paranoidná schizofrénia s perzekučnými a kverulačnými bludmi, ktorou nikdy netrpela.

3. Okresná prokuratúra Galanta v písomnom vyjadrení k odvolaniu osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná uviedla, že odvolanie považuje za nedôvodné a nezodpovedajúce skutkovému stavu, ktorý vyplýva z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie. Súd dôsledne zisťoval skutočný stav vecí, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s § 191 CSP, svoje rozhodnutie aj riadne zdôvodnil. K veci sa prokuratúra opakovane vyjadřila, preto v podrobnostiach odkazuje na doterajšie vyjadrenia, na ktorých v celom rozsahu zotrúva. Navrhuje rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

4. Opatrovníčka osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná, Ing. M. Z., k odvolaniu uviedla, že berie na vedomie vyjadrenie Okresnej prokuratúry a rozhodnutie o odvolaní ponecháva na rozhodnutí Krajského súdu v Trnave.

5. Mária D. vo vyjadrení k vyjadreniu procesnej opatrovníčky uviedla, že táto píše, že berie na vedomie a rešpektuje obsah a závery znaleckých posudkov. Nepíše však, že sú pravdivé, že im verí a že s nimi súhlasí. Ďalej sa venovala článkom Chorobou proti spravodlivosti a Súдне žartíky. Keďže z jej listov vyplýva, že MUDr. S. a MUDr. Čerňan vypracovali falošné znalecké posudky, čoho dôkazom je výsledok vyšetrenia MUDr. S. a tiež aj výpovede svedkov, procesná opatrovníčka súhlasí s jej odvolaním proti rozsudku. Potreba obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony je zdôvodňovaná jej podaniami rôznym orgánom štátnej správy, na základe jej nepriaznivého psychického stavu. Snaží sa však vysvetliť, že sú primárne dôsledkom zlých interpersonálnych vzťahov v zariadení sociálnych služieb, ktoré v nej vzbudzovali pocit frustrácie a bezmocnosti. Nikdy sa podrobne procesnej opatrovníčke nezdôverovala o tom, čo v zariadení prežíva, ako strašne trpí, iba okrajovo. MUDr. P. však chcela zahľadiť to, čo tam s ňou robili, preto im vyvolávala a vypisovala klamstvá a krivo ju pred dcérami obviňovala, že ju tam nikto nemá rád, že píše anonymy, že je psychicky chorá, že ju vyhodí z domova, že musí užívať antidepresíva, aby jej našli psychiatra.

6. V písomnom vyjadrení k vyjadreniu Okresnej prokuratúry Galanta D. D. uviedla, že s vyjadrením nesúhlasí, sú to klamstvá, ktoré sú pracovnou metódou OP Galanta od čias, kedy riešili jej trestné oznámenia. Páchateľov trestných činov kryli a všetko zametali pod koberec. Kryli tak aj MUDr. H., ešte aj na základe jeho falošných lekárske správ ktoré písal, podali podnet na obmedzenie jej v spôsobilosti na právne úkony, čím sa sami dopustili trestného činu krivého obvinenia. Trestné oznámenia a žiadosti o pomoc písala oprávnené a nie preto, že je psychicky chorá. Preto sa MUDr. H. zdôveril sestre v zariadení, že sa bojí pani D., teda, že sa bojí spravodlivosti. Mali by sa jej báť viacerí. Súdni proces s ňou bol vykonštruovaný a zmanipulovaný. Súdni znalci, obaja, si dovolili napísať falošné znalecké posudky a krivo vypovedať, lebo vedia, že prokurátori Okresnej prokuratúry Galanta ich za to nebudú stíhať, veď to robili kvôli nim. Tým, že by bola obmedzená na spôsobilosti na právne úkony by sa všetko zahľadilo a nikto by nemusel niesť za svoje činy zodpovednosť. Nevie, prečo sa tak prokuratúra nesnažila, nečinila

pri riešení jej trestných oznámení a pri stíhaní páchatel'ov trestných činov, vč'etne MUDr. H.. Jej odvolanie a dodatok k odvolaniu sú dôvodné a zodpovedajúce skutkovému stavu.

7. Procesná opatrovníčka Ing. M. Z. v svojom ďalšom vyjadrení zo dňa 5.8.2021 uviedla, že považuje za dôležité, aby jej konanie bolo v čo najväčšej miere v súlade s potrebami a želaniami človeka, za ktorého rozhoduje a bude rozhodovať. Nepovažuje za vhodné, aby medzi ňou a jej matkou dochádzalo ku konfliktom v súvislosti s jej obmedzením spôsobilosti na právne úkony, nakoľko matka s týmto konaním nesúhlasí. Predpokladá, že takto narušený vzťah by potom pretrvával i počas výkonu samotného opatrovníctva. Z týchto dôvodov rozhodnutie o odvolaní matky proti rozsudku ponecháva na rozhodnutí Krajského súdu Trnave.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 7 ods. 1 v spojení s § 236 CMP, § 362 ods. 1 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania, preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce, bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, pretože napadnutý rozsudok je v celosti vecne správny.

9. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie bolo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony D. D. na podnet Okresnej prokuratúry Galanta. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým bolo návrhu vyhovené a D. D. bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony a to tak, že nie je spôsobilá udeliť súhlas s poskytovaním psychiatrickej starostlivosti, nakladať s finančnými prostriedkami len do sumy 5,- Eur denne, kandidovať vo voľbách do zastupiteľských orgánov a verejných funkcií a na právne úkony vo vzťahu k súdom, polícii, prokuratúre, iným štátnym orgánom, inštitúciám, orgánom miestnej štátnej správy, územnej záujmovej samosprávy, špecializovanej štátnej správy a nie je schopná samostatne konať a samostatne vystupovať pred týmito orgánmi a inštitúciami. Súčasne jej za opatrovníka bola ustanovená dcéra, Ing. M. Z..

10. Odvolací súd po preskúmaní celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie vecne správne. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a poukazuje na správnosť jeho dôvodov v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP iba na doplnenie reagujúc na odvolacie argumenty uvádza nasledovné:

11. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je nepochybne jedným z najzávažnejších zásahov do duševnej integrity fyzickej osoby a jej súkromia, preto je nevyhnutné, aby tieto zásahy verejnej moci boli výsledkom starostlivého a citlivého posúdenia súdu za súčasnej spolupráce s odborníkom, resp. znalcom. Z ustanovenia § 248 ods. 2 CMP vyplýva povinnosť súdu buď pozitívnym alebo negatívnym spôsobom vymedziť rozsah právnych úkonov, ktoré obmedzená osoba môže alebo nemôže sama vykonávať. Tak ako samotné skúmanie prítomnosti duševnej poruchy, ktorá má byť dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, rovnako aj rozsah právnych úkonov, ktorých sa obmedzenie týka je otázkou, vyriešenie ktorej sa nezaobíde bez znaleckého skúmania, resp. bez odborného vyjadrenia lekára, keďže na uvedené nemá súd potrebné odborné znalosti. Preto opierajúc sa predovšetkým o názor odborníka, ktorý vo vzťahu k zistenej duševnej poruche a jej prejavom u konkrétnej osoby súd musí v rozhodnutí nastaviť rozsah obmedzenia tak, aby zabezpečil primerané, čo najmenej represívne a zároveň účinné záruky tak, aby osobe bola poskytnutá ochrana pred neuváženým konaním tejto osoby, poškodzujúcim ju samotnú a pred jej prípadným zneužitím zo strany tretích osôb. Jednou zo zásad uplatňovaných pri rozhodovaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je, aby tento prostriedok ochrany zasahoval do spôsobilosti osoby na právne úkony v čo najmenšom rozsahu, pokiaľ to okolnosti prípadu dovoľujú, ale zároveň tak, aby účel opatrenia bol zachovaný. Aj v danom prípade preto súd vychádzal predovšetkým zo zistení znalcov ustanovených v predmetnom konaní. Podľa názoru znalca MUDr. D. S. ako vyplýva z podaného posudku č. 15/2019 z apríla 2019, menovaná D. D. trpí bipolárnou afektívnou poruchou, aktuálne dekompenzovanou pri úplnom svojoľnom vynechaní medikácie a u menovanej je prítomná aj zmiešaná porucha osobnosti, pričom ide o psychické ochorenie trvalého rázu a u menovanej sú predpoklady na obmedzenie jej spôsobilosti na právne úkony. Následne bolo vykonané kontrolné znalecké dokazovanie znalcom MUDr. Miroslavom Čerňanom, ktorého výsledky zhrnuté do znaleckého posudku č. 9/2021 poukazujú na opodstatnenosť

obmedzenia spôsobilosti menovanej na konkrétne právne úkony v zhode s predchádzajúcim znaleckým posudkom s MUDr. S.. Znalec uviedol, že menovaná trpí bipolárnou afektívnou poruchou - aktívnou v manickom spektre poruchy a kverulačnou paranojou, z ktorej popri nevyvrátiteľných a zvrátených myšlienkových bludných produkciách je kongruentná významná kverulačná aktivita v konaní. Obe duševné poruchy sú trvalé, ide o celoživotné či doživotné priebehy ako bipolárnej afektívnej poruchy, tak paranoje kverulačnej formy. Kverulačná paranoja je liečbou ťažko ovplyvniteľná, z tohto aspektu má horšiu prognózu ako bipolárna afektívna porucha, ktorá je liečiteľná lepšie, no taktiež je nevyliciteľná. Znalec uviedol, že menovaná v korešpondenčnej interakcii s orgánmi činnými v trestnom konaní súdmi a inými orgánmi verejnej moci nedokáže posúdiť následky svojho konania. Skonštatoval, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so znaleckým posudkom č. 15/2019 znalca MUDr. D. S.. Obaja znalci zotrvali na svojich záveroch aj na pojednávaní pred súdnym prvej inštancie. Odvolací súd sa preto plne stotožnil s tým, ako súd prvej inštancie vymedzil rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony D. D., pretože tento rozsah vyplynul z vykonaného dokazovania, keď každé jednotlivé obmedzenie súd prvej inštancie aj odôvodnil dostatočným spôsobom, s ktorým sa odvolací súd stotožnil. Odvolací súd tiež má za to, že prípadné ďalšie dokazovanie navrhnutými svedeckými výpoveďami bolo v svetle záverom znaleckého dokazovania už nadbytočné a nemohlo by privodiť iné rozhodnutie vo veci.

Tvrdenia menovanej, že nie je psychiatrický pacient, sú v rozpore s výsledkami vykonaného dokazovania, v rámci ktorého bolo jednoznačne preukázané, že menovaná je v invalidnom dôchodku od roku 2004 a ide o invalidizovanie z dôvodu duševného ochorenia, bipolárnej afektívnej poruchy. Znalec sa vyjadril, že v roku 2004 u menovanej jestvovalo prijatie svojej duševnej choroby, ale následne neliečením a ďalším postupovaním duševného ochorenia sa tento vnútorný postoj menovanej k svojmu ochoreniu zmenil do aktuálnej a už dlhšie prebiehajúcej nekritickej a anozognózie. Menovaná bola opakovane hospitalizovaná na psychiatrických oddeleniach a dvaja nezávislí znalci potvrdili duševnú poruchu trvalého charakteru, ktorej prejavom je práve to, že si nepripúšťa svoje ochorenie, odmieta liečbu, pričom v prípade liečby bipolárnej afektívnej poruchy by sa stav menovanej mohol zlepšiť a pozitívne dosiahnuť zlepšenie jej stavu, v ktorom by fungovala bez zásadných porúch koncentrácie pozornosti, ktoré by mohla smerovať na iné oblasti života, pričom liečenie týchto duševných porúch by zmiernilo negatívne prejavy v jej fyzickom zdravotnom stave, zmiernil by sa emočný náboj, vnútorné psychické napätie, ktoré predstavuje riziko pre kardiovaskulárny systém a centrálnu nervovú sústavu. Takže obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, najmä v udelení súhlasu s poskytovaním psychiatrickej starostlivosti je v záujme menovanej. Tvrdenia D. D. v odvolaní sú totožné s jej tvrdeniami počas celého konania, ktoré tvrdenia však neboli preukázané, naopak, boli vyvrátené závermi znaleckých posudkov. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že svedkyňiam navrhnutým menovanou sa podľa ich vyjadrenia menovaná nejavila ako psychiatrický pacient, no uvedené svedkyne nemali medicínske vzdelanie, menovanú nevyšetrovali, potvrdili však jej správanie a to písanie sťažností vo väčšom rozsahu, čo je prejavom jej ochorenia, ktoré bolo podrobne opísané v záveroch znaleckých posudkov. V konaní bolo tiež zistené, že vzťahy v DD H., v ktorom bola menovaná umiestnená, boli konfliktné. Menovaná mohla trpieť týmito konfliktnými situáciami, avšak ani z jedného znaleckého posudku a záveru nevyplýva, že by tieto situácie mali vplyv na vznik, resp. trvanie psychickej duševnej poruchy.

12. Vedený týmito úvahami tak odvolací súd po preskúmaní spisového materiálu považoval napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v celom rozsahu za správne, keďže vychádza zo skutkových zistení vyplývajúcich z posudkov znalcov, tiež zo správneho súhrnného vyhodnotenia všetkých zistených individuálnych okolností prípadu a rešpektuje účel, ktorý zákon inštitútom obmedzenia spôsobilosti na právne úkony sleduje. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zároveň rozhodol o trovách odvolacieho konania v súlade s ustanovením § 52 CMP za použitia ustanovenia § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok.

13. Uvedený rozsudok bol v senáte prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).